

דף כט.

עין משפט א.ב.

או"ח סימן תרל"ט פ"א
ע"י לעיל דף כח: עין משפט ב

עין משפט ג.

או"ח סימן תרל"ט פ"א ה

ה. ח. ירדו גשמים הרי זה נכנס לתוך הבית ל', ומאימתי מותר לפנות משירדו לתוך הסוכה טפות שאם יפלו לתוך התבשיל יפסל, אפי' בתבשיל של פולים מ'.

הגה: אפי' אין התבשיל לפניו, וכל זה בשאר ימים או לילות של סוכות, אבל בלילה הראשונה צריך לאכול כזית בסוכה י' גם אם גשמים יורדים, ויקדש בסוכה כדי שיאמר זמן על הסוכה י'.

עין משפט ד.

או"ח סימן תרל"ט פ"א ו

ו. ט. היה אוכל בסוכה וירדו גשמים ונכנס לביתו ופסקו הגשמים, אין

ל' וה"ה מפני השרב או הקור הגדול שהאוכל נקפא מקור פטור. ט"ז ס"ק ט"ז. מ"ב אות ל"א.

ו' וה"ה מנשבת רוח חזקה ויורדים קסמין לתוך המאכל ג"כ פטור. מ"ב בשער הציון אות כ"א.

מ' שממהר להתקלקל במעט גשמים. רש"י סוכה כ"ט ע"א.

נ' בזה יש מחלוקת ראשונים ודעת מר"ן השו"ע שגם בלילה הראשונה בירדו גשמים פטור גם מכזית, וכתב בח"א כדי לצאת כל הדעות ראוי להמתין עד מעט לפני חצות דאם יפסקו הגשמים לפני חצות יכנס לסוכה ויברך ויאכל כמו במצה. ואם יש צער בזה להמתין לו ולבני ביתו שאין לך מניעת שמחת יו"ט מזה ימתין רק מעט זמן, ואם לא פסקו יעשה קידוש בסוכה ויברך זמן ויאכל כזית לדעת הרמ"א לצאת לכו"ע. כה"ח אות ע"ג.

ואם יש לו עניים ודאי שלא יעכבם, וה"ה ברעב ומצטער אין לו להמתין. מ"ב בשער הציון אות ס"ז.

ס' ולא יברך לישב בסוכה, ויגמור סעודתו בבית ושם יברך ברהמ"ז, ולא יברך בסוכה בגלל הכזית שאכל בה. כה"ח אות פ'.

ו' אלה שיש להם גג הזזה וכשמתחילים הגשמים סוגרים הגג מעל הסכך ואחרי שפסקו הגשמים פותחים אותם והסכך יבש וחוזרים מיד לאכול בסוכה מצוה הם עושים בזה. שערי תשובה י"ג.

מחייבין אותו לחזור לסוכה עד שיגמור סעודתו ^ע.

עין משפט ה.ו.ז. אר"ה סימן תרלט פ"ה ז

ז. י. היה ישן בסוכה וירדו גשמים בלילה ונכנס לתוך הבית ^פ ופסקו הגשמים אין מטריחין אותו אח"כ לחזור לסוכה כל אותו הלילה אלא יושן בביתו עד עמוד השחר ויתעורר משנתו ^צ.

הגה: הישן בסוכה וירדו גשמים א"צ לשער בכדי שיתקלקל התבשיל, דבגשמים מועטים יש צער לישון שם.

הגה: וכל הפטור מן הסוכה ואינו יוצא אינו מקבל שכר ואינו אלא הדיוט ^ק.

הגה: כשיוצא מן הסוכה בגלל הגשמים אל יבעט ויצא, אלא יוצא נכנע כעבד שמזג כוס לרבו ושפכו על פניו.

^ע. והוא שהתחיל כבר לשבת בביתו והתחיל לאכול, אבל אם עדיין לא ישב בביתו ופסקו הגשמים חוזר לסוכה. מ"ב אות ל"ח.

^פ. ה"ה היה ישן בתוך ביתו מחמת הגשמים ופסקו אין מחייבין אותו לחזור כל הלילה. מ"ב אות ט"ל.

^ו ומששכב על מטתו אין מטריחין אותו, אבל אם עדיין לא שכב ופסקו הגשמים חוזר לסוכה. כה"ח אות פ"ד.

^צ. ^ו היינו מעצמו אבל אם ישן א"צ להקיצו. ט"ז ס"ק י"ח. אבל אם נתעורר מעצמו אחרי עמוד השחר ורוצה לישון צריך ללכת לסוכה כיון שעלה עמוד השחר. כה"ח אות פ"ז.

^ק. ^ו כיון שמצטער ומבטל עונג יו"ט בזה נקרא הדיוט, דמצד מצות סוכה אינו מקיים ומצד יו"ט מחלל אותו ע"י שמצטער, ואפי' בחוה"מ חייב לכבדו. מ"ב בב"ה.

מ"מ אם הפטור לא משום מצטער אלא משום טירחא כגון בזה שלא חייבו אותו לחזור לסוכה אחר שפסקו הגשמים, והוא חוזר ודאי שיש לו שכר דלא גרע מנזהר שלא לשתות מים מחוץ לסוכה דהרי זה משובח. מ"ב בכיבוד הלכה מביכורי יעקב. ועיין בכה"ח אות צ"ב מש"כ בענין זה.

דף כט:

או"ח סימן תרמט סעיף א

עין משפט א.

א. ארבעת המינים פסולים בגזול^ר, ובגנוב בין לפני יאוש ובין לאחר יאוש^ש. אבל גזול וקנאו לפני עשיית המצוה^ה כגון גזל לולב ושיפה אותו^א ועי"ז הוא לולב^ב כשר דקנה אותו בשינוי מעשה^ג. ומ"מ לא יברך עליו^ד.

ר. ממשנה סוכה כ"ט-ל"ב-ל"ג-ל"ד. וכתב המ"א בס"ק א' מהסמ"ג שצריך ליתן לעכו"ם מוכרי ארבעת המינים יותר מכדי דמיהם כדי שירגילו להביא ויהיו ד' המינים מצויים. ואולי מטעם זה משאירים מוכרי ד' המינים להעלות המחיר כדי שיהיו ד' המינים מצויים, אבל אין להעלות המחירים יותר מדאי.

וגזול פסול דכתיב "ולקחתם לכם" משלכם, סוכה ט"ז ע"ב. וְאָדָם הַלּוֹקֵחַ לְלוֹב גְּזוּל, הוֹלֵךְ הַלּוֹב וְצוּחַ לִפְנֵי ה' וְאוֹמֵר גְּזוּל אֲנִי, וּמְלֹאכֵי הַשֶּׁרֶת אוֹמְרִים אוֹי לוֹ לֹזֶה שֶׁנַּעֲשָׂה סְנִיגוּרוֹ קְטִיגוּרוֹ. כ"כ הא"ר באות ט' מהרוקח אך גם זה בירושלמי ובמדרש פ' אמור.

וּלְפִי דְבַרֵי הַזּוֹהַר אֵין לְבָרֵךְ עַל אֲתֵרוֹג שֶׁלְקִיחְתּוֹ בַּחֲנָם, שֶׁהַקְּלִיפּוֹת יוֹנְקִים מֵאוֹתָן מִצְוֹת הַבָּאוֹת בַּחֲנָם, וְא"כ כֹּל אָדָם יִשְׁלַם אִפִּי דְבַר קָטָן, וְה"ה בְּד' הַמִּינִים. כה"ח אות ד'.

וְאִם הִיא גְּזוּל מִדְּבַרֵיהֶם כְּגוֹן מִצִּיאַת חֲשׂוֹ דְקִי"ל שֵׁשׁ בִּזְה גְּזוּל מִדְּבַרֵיהֶם מִשׁוּם דְּרַכֵּי שְׁלוֹם, בִּזְה נִסְתַּפֵּק בְּשַׁעַר הַמֶּלֶךְ פ"ח מֵה' לולב אִם יוֹצֵא י"ח כִּיּוֹן דְּמִדְּאוֹרֵייתָא קְרִינָן בְּהֶם לָכֵם, וְדַעְתּוֹ נוֹטָה שֶׁלֹּא יוֹצֵא מִטַּעַם מִצְוַת הַבָּאָה בַּעֲבִירָה. וְעִינָן בְּכַה"ח אוֹת ה'.

וְאִפִּי גְּזוּל אוֹ גִּנְבַּת מִנְכְּרֵי וְלֹא נִתְיָאֵשׁ הַנְּכָרִי הוֹאִיל וְיִכּוֹל לְהוֹצִיאֵו בְּדִינֵים אֵין אֲנִי קוֹרְאִים בּוֹ לָכֵם וּפְסוּל, אֲבָל אִם נִתְיָאֵשׁ הַנְּכָרִי מִשְׁמַע דִּיצָא, וְיֵשׁ הַסּוֹבְרִים דְּגַם אַחֲרֵי יָאוֹשׁ שֶׁל הַנְּכָרִי לֹא יִצָּא, וְע"כ מִי שֶׁגִּנְבַּת מִן הַנְּכָרִי אַחַד מִד' הַמִּינִים אֵינוֹ יוֹצֵא עַד שִׁישְׁלָם לוֹ דְּמִים. מ"ב ביאור הלכה.

וְהַגַּם שִׁיכּוֹל לְקַנּוֹתוֹ בְּשִׁינוּי מַעֲשֵׂה מ"מ לֹא יִכּוֹל לְבָרֵךְ עָלָיו עַד שִׁישְׁלָם דְּמִיו לְבַעֲלָיו בֵּין יִשְׂרָאֵל בֵּין עַכוּ"ם. כה"ח אות ו'.

ש. דיאוש לבד לא קני. מ"ב אות ב' מב"י.

ת. אבל אם מכרו לו הנגזל באופן שקנאו בהגבהה, והגבהתו היתה לצאת בו ידי חובת המצוה לא יצא, דהו"ל מצוה הבאה בעבירה, אלא צריך להגביהו לקנותו ואח"כ פעם שניה לצאת בו י"ח המצוה. מ"ב אות ג'.

א. וְאֵע"פ שֶׁלֹּא פָּרַע דְּמִיו הָרִי זֶה כְּלוֹקַח שֶׁלֹּא פָּרַע עַדִּינָן, וְהַדְּבַר נִקְנָה לוֹ וְהָרִי הוּא שֶׁלּוֹ לְגַמְרֵי לְכָל דְּבַר, וְאֵין הַדְּמִים אֲלֵא חוֹב עָלָיו. כה"ח אות ט'.

ב. שְׁעִי"ז נִקְרָא שְׁמוֹ לְלוֹב. מ"ב אות ד'. ע"פ מִש"כ בַּחוּ"מ ס' ש"ס סעיף ו'.

ג. עַם יָאוֹשׁ, וְעִינָן בַּחוּ"מ ס' ש"ב סעיף א' שֶׁכְּתֹב דֶּה־שִׁינוּי מַעֲשֵׂה קוֹנֵה אֵע"פ שֶׁעֲדִינָן לֹא נִתְיָאֵשׁוּ הַבְּעֵלִים. מ"ב אות ה', שֶׁאֵינוֹ חַיִּיב אֲלֵא דְּמִים.

ד. וְשֶׁע"י עֲבִירָה בָּאָה לִידוֹ, אִפִּי מִיּוֹם שְׁנֵי וְאֵילָךְ, כ"כ הַתּוֹס' בְּסוּכָה דָּף ל' ע"א, דְּלִהְזָכִיר שֵׁם שְׁמִים עָלָיו כִּיּוֹן שְׁבִאִיסוֹר גְּזוּל בֹּא לִידוֹ אֲסוּר.

וְה"ה כְּשֵׁשׁ יָאוֹשׁ וְשִׁינוּי רִשׁוֹת, כְּגוֹן שֶׁמְכָרוּ הַגְּזוּלָן אוֹ נִתְּנוּ לְאַחַר הָאֲחֵר מוֹתֵר לוֹ לְצִיאַת

וי"א דלא נפסל גזול וגנוב אלא לגנוב ולגזולן עצמו, אבל לאחרים כשר בשאר הימים ^ה חוץ מיום הראשון ^י.

הגה: משום כך יש ליזהר שלא יקצץ הישראל בעצמו ^ז אחד מד' המינים לצורך לולבו דקרקע אינה נגזלת וסתם כותים גוזלים קרקע הם וא"כ יבא בגזילה לידו, אלא יקצצנו הכותי והוא יקנה ממנו ^ח, ואין חילוק בזה בין ארץ ישראל לחוצה לארץ ^ט.

בו גם ביום הראשון דקנהו ע"י שינוי רשות כיון שהיה היאוש מקודם ושלכם קרינן ביה, וכל זה לצאת בו י"ח אבל לברך עליו אין לברך שע"י עבירה בא לידו. ^ו אחד שקנה אתרוג מחבירו ע"ד ליתן לו דמים ובכאו לביתו לא נתן לו דמים והמוכר נתייאש מהתשלום, ונתן הגזולן האתרוג לאחר במתנה ע"מ להחזיר יצא ידי חובה דהוי מתנה אבל לא יברך עליו, ואם חזר ונתנו בחזרה לנותנו לו גם הגזולן יוצא ידי חובה כיון שהפסיק בשינוי רשות בנתיים. כה"ח אות י"ג.

ה. משמע דהגזולן בעצמו אסור גם בשאר הימים, הגם שלא בעינן משלכם, והטעם משום מצוה הבאה בעבירה.

וכיון שהשו"ע הביא דעה זו בשם י"א יש לחוש לזה לכתחלה. מ"א ס"ק ט"ו. וכך פסק השו"ע בסעיף ה' דהפסול מעיקר הדין כגזול גם לגזולן עצמו רק ביום הראשון מדין דשלכם בעינן.

ואם הוריש לבניו לא הוי שינוי רשות בזה, וכמ"ש בחו"מ סי' שס"א סעיף ז', מ"ב בב"ה. **ו.** והיינו בלפני יאוש אבל אחר יאוש הרי קנאו גם בשינוי רשות, ואפ"ה לאחרים לא הוי מצוה הבאה בעבירה, כ"כ במלחמות בשם בה"ג, אבל במלחמות עצמו משמע דלפני יאוש אפי' לאחרים הוי מצוה הבאה בעבירה כיון שלא קנה אותו עדיין, וע"כ אין להקל. מ"א ס"ק ג'. וכל זה לענין לצאת בו י"ח אבל לברך עליו אסור. כה"ח אות כ'.

ז. אפי' ברשות העכו"ם, מ"א ס"ק ד'. ואין חילוק בין זמניהם להיום דחיישינן דמזמן קדמון גזל מישראל. תשובת הרשב"א סי' תתנ"ב. ועיין בכה"ח אות כ"א.

ח. ואם כבר קנאו מהעכו"ם בדמים בעודו מחובר, ואח"כ קצצו הישראל לאתרוג הוי האתרוג טבל בידו משום דהוי מירוח ביד ישראל ע"כ לא יקנה אותו ממנו אלא אחר קציצתו דלא הוי טבל. מ"ב בב"ה. ואם יוצא באתרוג טבל עיין בכה"ח אות מ"א. שדעת השו"ע טבל פסול כל שבעה משום דאינו ראוי לאכילה. מ"ב אות מ"ה. ובדיעבד בקצצו הוא בעצמו כשר ומברך עליו דמספיקא לא חיישינן לגזולה. מ"א ס"ק ה'. מ"ב אות י"ד. אבל מ"מ עדיף ליטלו בלא ברכה. כה"ח אות כ"ג.

מי שגזל קרקע ע"י כיבוש מלחמה הרי זה קנה הקרקע, מגמ' גיטין ל"ח. מ"א ס"ק שם. ^ו ואחרי שקצצו העכו"ם, ביד ישראל הוי יאוש ושינוי רשות וקנה אותו אפי' לברך עליו, כיון דאין זה אלא ספק, ועוד לא הוא גזלה ואין כאן מצוה הבאה בעבירה. מ"ב אות י"ב. וה"ה אם קצץ אותו ישראל אחר ונתן אותו לאחד הוי שנוי רשות. מ"ב אות י"א.

ואם הנכרי יתן לו במתנה אחרי שקצצו ג"כ מהני ויכול לברך עליו לכ"ע. מ"ב אות י"ב. **ט.** הגם ששם בחו"ל הקרקעות גזולים מגוי מ"מ גזל גוי אחר ג"כ אסור. מ"ב אות י"ג.

הגה: לולב שאגד אותו כותי כשר^י כמו בסוכת כותי דכשרה.

עין משפט ב. או"ח סימן תרמנה פעיף ה

ה. ז. לולב שיבשו רוב העלים שלו פסול^כ.

הגה: או שיבשה שדרתו^ל.

ה. ח. שיעור היובש כשיגמר הירוק שבו וילבינו פניו^מ.

הגה: וי"א דלא נקרה יבש אלא שנפרך בצפורן^ב מחמת יבשותו. וכן נוהגין במדינות אלו שאין הלולבין מצויין.

י. משמע דלכתחלה לא יאגוד אותו עכו"ם כמ"ש בסי' י"ד לגבי נשים בציצית בשם ר"ת, וצ"ע דהרי קיי"ל דלולב א"צ קשירה וא"כ האגד אינו רק מן המובחר, וצ"ל כיון שהוא נוי מצוה חשוב כמצוה עצמה. מ"א ס"ק ח'.
וּלפ"ז גם הנשים אין אוגדות את הלולב, וכ"ה בתוס' בגיטין מ"ה ע"ב, וקטן דינו כאשה.

כ. גם זה משום שאין זה הדר. סוכה כ"ט ע"ב. ואם יבשו מחצה על מחצה הוי כרוב ופסול דא"א לצמצם בשיעורים וא"כ אין להכשיר עד שיהיה רובו בכשרות ברוב הנראה לעינים. כה"ח אות ל"א.

וְאם יבש עלה העליון שהוא התיומת הראב"ד פוסל. מ"ב אות כ"ב.

ל. והב"י כתב דאין זה מצוי ששדרתו יבשה והעלין שלו ירוקים ולחים. מ"א ס"ק ה'. ועיין בשער הציון אות כ"ד בפ"י הרמ"א.

מ. כמת שמלבינים פניו ע"ד "ולא המתים יהללו י-ה".

נ. והרוצה לצאת ידי כל הדעות יזהר שלא ליטול לולב שכלה כבר כל הירוק שבו. ט"ז ס"ק ה'. מ"ב אות כ"ה.

ונפרך בצפורן היינו נפרך ונשבר ממש. כ"כ הפרישה. ועיין בזוהר פ' צו דף ל"א שכתב דבעינן כל ד' המינים שיהיו לחים ולא יבשים ונתן טעם ע"פ הסוד.

עין משפט ג.

אור"ח סימן תרמט סעיף ג.

ג. לולב של עיר הנדחת ^ס ושל אשרה של ישראל פסול ^ע, אבל של עבודת כוכבים לכתחלה לא יטול ^פ, ואם נטל יצא בו ^צ מיום א' ואילך כיון דלא בעינן לכם.

הגה: ודוקא שלא נתכוון לזכות בו ^ק, דאם לא כן הופך להיות של ישראל ואינו יוצא בו.

הגה: ואם נתבטל ביד הכותי מע"ז אפי' נתכוון אח"כ הישראל לזכות בו, יוצא בו י"ח ^ר.

ס. ^ו משנה בסוכה ל"ד ע"ב. ואתרוג ערלת חו"ל יש בזה מחלוקת אם יוצאים בזה כיון שיכול להאכיל אותה לחבירו שאינו יודע בה שהיא ערלה. ודעת המ"א להתירה בס"ק כ'. ויש חולקים עליו.

ו. ואתרוג ערלת א"י פסול אפי' בשאר הימים כיון שאינו ראוי לאכילה, וכ"כ הא"א אות כ', ומ"ב אות מ"ה.

ז. ובענין לולב הדס וערבה אין בהם איסור ערלה דאין איסור ערלה אלא דוקא בפרי וכמ"ש בשו"ע יו"ד סי' רצ"ד סעיף א'-ב'.

ח. וצריך להשגיח על האתרוגים היוצאים מא"י לחו"ל שיהיו מתוקנים ולא יהיו טבל דדעת השו"ע לפסול בטבל. כה"ח אות מ"א.

אתרוג שנאסר מחמת שבלע איסור, לדעת השו"ע בסעיף ה' דכל שלא ראוי לאכילה פסול גם בשאר הימים א"כ ה"ה אתרוג שבלע איסור. כה"ח אות מ"ב הגם שיש חולקים.

ע. ודוקא מאותם פירות שגדלו אחר שנעבד ע"י ישראל, אבל מאותם שגדלו בטרם נעבד אם נטל יצא, אבל לכתחלה לא יטול משום שנעבד מאיס למצוה. מ"ב אות י"ט, ועיין בשער הציון אות י"ז.

וטעם הפסול בשל אשרה של ישראל כיון דמיכתת שיעוריה הוי כאין לה שיעור וכמו לגבי שופר, לבוש.

פ. אפי' ביטלם העכו"ם כבר, מכיון דמאיס למצוה שנקרא עליו שם ע"ז. מ"ב אות כ"א.

צ. ואע"ג דאיסורי הנאה הם, מצות לאו ליהנות ניתנו. רש"י סוכה ל"א ע"ב. וט"ז ס"ק ג'.

ק. אלא היה בדעתו להחזירן לעכו"ם, ואיירי בשאר הימים דשאל ביום ראשון פסול. ר"ז אות י"ג.

ר. אבל לכתחלה לא יטלו אפי' נתבטל כבר ע"ז ממנו כיון שמאוס היה כבר. לבוש.

עין משפט ד.

או"ח סימן תרמח סעיף ו

ט. נקטם ראשו דהיינו נקטמו רוב העלין העליונים ש פסול.

הגה: ואם נקטם העלה העליון ת האמצעי שעל השדרה פסול א. ודוקא שיש אחר אבל אם אין אחר מברכין עליו ב.

עין משפט ה.

או"ח סימן תרמט סעיף א

עיינ לעיל עין משפט א

או"ח סימן תרמט סעיף ג

עיינ לעיל עין משפט ג

ש. כ"כ הטור בשם הרא"ש, והלבוש כתב אפי' נקטם כל שהוא בכל עלה וברוב מספר ראשי העלין העליונים. ועיינ בב"י. והפסול בנקטם ראשו דלא הוי הדר, סוכה דף כ"ט ע"ב. מ"ב אות כ"ז.

ת. לא דיקדק שהיה לו לכתוב בשם י"א. ט"ז ס"ק ו'. דזה חולק על מש"כ בשו"ע ברוב העלין בסעיף ג'.

ו. אם ניקבו העלים של הלולב לא פוסל בזה דלא הוי נקטם ונכון להחמיר אם יש לו אחר. כה"ח אות מ'.

לולבין שהתיומת שלהן קטומה במשהו, כיון שהעלין שלהם חדין ודקין הרבה כשרים. כה"ח אות מ"א.

א. ה"ה אם נקטם דף אחד שלו והדף השני קיים ג"כ פסול. כה"ח אות מ"א. וראוי לחוש אפי' בכל שהוא. מ"ב אות כ"ח.

ודוקא נקטם ראשו אבל במקום אחר כשר אלא א"כ חסר רובו או מחציתו.

ב. ו. המ"א בס"ק ו' כתב דלא דק דרק בהדס כשר, אבל בלולב פסול לכ"ע ולכן אין מברכין עליו, וכמו שכתב הב"ח. ובביאורי הגר"א. אבל בנקטם רובו של העליון אין לברך עליו אפי' בשעת הדחק.

ו. וה"ה בנקטמו רוב העלין במקצת ג"כ אין לברך עליו. כה"ח אות מ"ו. עכ"פ לדעת מר"ן כל שלא נקטמו רוב עליו מברכין עליו. כה"ח אות מ"ז.